

Sagor i skymningen

Sonia Sagadotter

Innehållsförteckning

Kura skymning	
Skymningsdata.....	
Januari - Bubblorna i isen.....	
Februari - Årsjöormen.....	
Mars - Ugglan med de isande blå öonen.....	
April - Pilspetsen vid stranden.....	
Maj - Det farliga ögat.....	
Juni - Mannen och huldran.....	
Juli - Under ytan.....	
Augusti - Den gamla ruinen.....	
September - De frostnupna tårna.....	
Oktober - Trädet som darrade.....	
November - Bergtagen.....	
December - En riktig julsaga.....	

Foto:

Sonia Eriksson, sid

Hans-Georg Wallentinus, sid

Tomas Wallentinus, sid

Kura skymning

När det nya året är alldeles jungfruligt bestämmer jag mig för att börja med en ny vana – att kura skymning.

Enligt Ebbe Schön i boken Svensk folktro är ”Kura skymning, en sed som var vanlig på landsbygden ännu under första hälften på 1900-talet. Man ville inte tända ljus utan satt i skymningen och arbetade, sjöng och berättade. Ofta var det vid sådana tillfällen som berättelser om folktrons väsen och annat övernaturligt framfördes. Andra benämningar är att vila kvällug eller sitta i tussmörkret (ungefär samma ord som det engelska ordet twilight).”

Detta kanske är en vana som vi kan ta upp igen, för att varva ner lite innan kvällens aktiviteter tar vid, eller för att komma till ro. Något som vi kan behöva i den stressade tid som vi lever i idag.

Här i Brottbys några mil utanför storstaden Stockholm, kommer skymningen i januari mellan tre och fyra på eftermiddagen, medan samma stund inträffar omkring tio på kvällen i juni. Den lugna stunden varar någon timma och ger en meditativ känsla.

Jag gör det riktigt skönt för mig och häller upp en kopp te och sätter mig i en bekväm stol med utsikt över sjön. Utanför faller mörkret och det vita landskapet övergår i grått innan allt till slut blir svart.

Jag väntar.

På att sagorna ska komma till mig.

Mitt förslag till dig är att du gör på samma sätt, ensam eller i vänners glada lag, kurar en liten stund i skymningen (kanske inte varje dag, men då och då) och läser en saga. Ibland kanske högt för andra, ibland kanske tyst för dig själv.

På vintern kanske ni sitter inne i ett varmt rum efter skidåkningens häftiga puls och varvar ner. På sommaren kanske vid en öppen eld med utsikt över stilla gråblanka vatten.

Skymningsdata

Skymning är stunden mellan den klara dagen och den mörka natten. Den skuggade skymningen börjar vid solens nedgång och slutar när solen befinner sig 6° under horisonten och de starkaste stjärnorna börjar framträda.

En stund som kan bli riktigt lång i Sverige. Ju närmare polerna desto längre stund räcker skymningen.

Skillnader mellan årstiderna blir så tydlig eftersom skymningen inträffar vid så olika tidpunkter under året. Men var i landet man be-

finner sig har också stor betydelse – Sverige är ju 160 mil lång.

Breddgrad	55°		59°		67°	
15:e	Ystad 55,26		Stockholm 59,21		Kiruna 67,51	
varje månad	solen går ned	skymningslängd	solen går ned	skymningslängd	solen går ned	skymningslängd
januari	16:00	0:45	15:35	0:53	14:01	1:33
februari	17:04	0:40	16:51	0:45	16:13	1:02
mars	18:01	0:38	17:59	0:42	17:55	0:56
april	20:01	0:41	20:12	0:47	20:43	1:09
maj	20:58	0:50	21:21	1:02	22:42	-
juni	21:38	1:00	22:11	1:29	midnattssol	-
juli	21:28	0:55	21:56	1:13	00:02	-
augusti	20:32	0:44	20:48	0:51	21:36	1:26
september	19:16	0:38	19:20	0:43	19:29	0:58
oktober	18:00	0:38	17:53	0:43	17:29	0:57
november	15:55	0:43	15:35	0:49	14:27	1:16
december	15:29	0:48	14:59	0:57	12:34	2:14

Januari

Ute är det bitande kallt, - 18, trots att solens sista strålar lyser på trädgrenarna. Äppelträdets grenar ser ut som vita trollspön där frostkristallerna bildar långa spetsar. Snart sjunker solen nedanför horisonten och himlen färgas röd, innan färgerna blir grå.

Det är ännu tidigt på eftermiddagen, klockan är inte mer än tre, men dagen är redan över. Snön lyser fortfarande vit, men träden blir alltmer till svarta skuggor. Björkens frostiga grenar står dock vita mot den mörknande himlen. De första stjärnorna börjar skönjas. Björken med glittrande stjärnor och gnistrande frostkristaller liknar ett juleträd.

Men julen är över, det nya året har börjat och champagnen är slut och tur är kanske det. Jag tar fram en bok för en stunds middagsläsning innan vardagshetsen åter börjar göra sig gällande. Temperaturen har nu krupit ner till - 28.

Bubblorna i isen

Han tittar in i det trekantiga glaset med dess halmgula vätska och följer en av bubblorna som hänger fast vid glaskanten. Plopp, tycker han att det låter fast det mest brusar i hans huvud, när en av de små bubblorna lossnar från botten och rullar upp efter kanten. Den fastnar i en annan liten bubbla och snart har de förenat sig till en större bubbla som frigör sig från glaskanten och raskt simmar upp mot ytan. Badang, säger han med ett fniss, som han inte kan sluta med. Det är ju så gräsligt roligt med de där bubblorna som spricker vid ytan. Han nästan doppar nosen i glaset och hoppas att han ska få upp lite av luften i näsan, kanske finns det någon alkohol i den, men mest kittlar det.

Det är nyårsdag, alldeles färsk sådan, bara någon halvtimme gammal och champagnen för att skåla i var väl tilltagen. Och vem har något emot det? Han har efter den första skålen hållt upp det ena glaset efter det andra. Det är ju bara att läppja i sig drycken, den är ju inte starkare att dricka än läskedryck och ger bara en behaglig rusig känsla. Detta är något helt

annat än julsnapen som bränner i munnen och strupen när man håller i sig den.

En stund senare vinkar han adjö åt sina vänner efter att de först har stått och svajande kramat varandra på den isiga vägen. Han börjar gå efter vägen, vägen som ligger långt ute på landet. Det är bitande kallt och nu vill han hem, på en gång. Kanske ska han gena över sjön och isen istället för att följa hela den kurviga vägen hem. Självklart, det är ju bara några hundra meter tvärs över sjön och sen kan han stupa i sängen.

Det är mörkt och svart att treva sig genom skogsridån och några grenar vispar honom ilsket i ansiktet när deras nattsömn störs. Men de bortdomnade kinderna känner inte snärtarna. Isen är tjock och hård efter de många kalla nätterna och dagarna. I mörkret är den alldeles svart.

När han kommer ut på isen är det lätt att hitta hem för månskimret lägger ut en väg åt honom att följa ända till hans hus på andra sidan.

Haha, skriker han ut i natten och känner sig som världens betvingare och tar ett skutt upp i luften. När han landar svarar isen honom med en mörkt dånande muller och han ser en liten smal spricka vidga sig mellan fötterna.

Han sansar sig lite och börjar traska över isen. Han följer den smala månstrimman. Men fötterna är sluddriga och han faller ner på knä och stöter i ena handen när han ska ta emot sig. ”Fan också”, säger han, men fortsätter.

Han faller ner en gång till, men den här gången är det den andra handen som får ta emot en smäll. ”Skit i helvete”, kommer svordomen denna gång.

När han snubblar till en tredje gång hinner han fara ur sig, ”Himmelens alla djävlar”, innan världen blir helt omkastad.

Den tredje gången är det inte han som faller, utan hela ismassan ställer sig rakt upp mot honom och där ligger han med ansiktet mot isen. Men kanske det inte är så, för när han ska resa sig dras han ner

igen mot isen. Kanske är det bara tyngdpunkterna som har ändrat sig i världen, tänker han lite luddigt.

Han lägger kinden tätt mot isen och kylan bränner. Han lyfter ansiktet och tittar ner i isen och kan följa sprickan flera decimetrar ner i isen där den går snett ner. Sprickan lutar snett bort från honom och är skrovlig i kanterna. Strukturen är lätt att se, när kanterna lyster i vitt mot den svarta isen. Längst nere där isen slutar, ser han att tvärgående sprickor har bildats. Det är som att stå på en jättelik glasskiva.

På bägge sidor om sprickan finns flera bubblor infrusna. En lång rad med bubblor med kritvita toppar har fastnat på sin väg upp mot ytan. Bredvid finns stora bubblor som flutit ut till vita blåsor. En del är små och är knappt skönjbara i mörkret.

”Champagneis”, säger han rakt ut i natten och fnissar till.

Han ställer sig på knä och försöker följa bubblorna med blicken precis som i champagneglasets, från botten till ytan, först små och sedan

allt större bubblor. Hans lite valhänta hand letar i byxfickorna och får fram en kniv, nu ska han panga bubblor. Men kniven faller ur hans hand och det kalla stålet klingar till när det ramlar ner på isen. Isen svarar än en gång med ett dovt hotande dån.

Sprickan öppnar sig och två stora isflak bildas som sakta välter. Flaket han sitter på tyngs ner där han är och lättar i andra änden. Med sina händer stöttar han sig mot andra flaket, men då reser sig bägge flaken uppåt och han sitter mellan två jättelika iständer och nedanför honom öppnar sig vattnet som liknar en svart mun som vill sluka honom.

Snart kommer han att falla i det kalla svarta vattnet. Han rutschar i och flämtar till. Men vattnet är inte vinterkallt utan sommarvarmt.

Han tittar sig runt och ser att han simmar mitt i bubblorna. Vilt sträcker han sig åt olika håll och petar hål på en bubbla här och en där. Bubblorna far in i byxbenen, letar sig in under tröjarmarna och far kittlande ut genom halskragen.

Han fnissar glatt och börjar befria sig från kläderna, får av sig byxor och känner hur bubblorna kittlar honom längs benen, innan de letar sig vidare uppåt. Han sliter och drar i kläderna för att befria sig från allting, men det lyckas inget vidare.

Vattnet ljusnar omkring honom och det är sommargrönt vatten, men fullt av bubblor. Där nere slingrar sig en grön nate i sin väg upp till ytan. En grön näckros vajar i vågorna. Från botten letar sig en lång rad med bubblor upp. Längst nere på botten sitter en näckrosbukett fäst och där mellan bladen skymtar han ett kvinnoansikte.

Hon blinkar med sina ljusgröna ögon och ler ett underfundigt leende. Ett mycket blont långt hår vajar i vattnet tillsammans med naten. Små, små bubblor har fastnat i håret. Hon vinkar till honom och handen blinkar till här och där mellan de större bubblorna. Han sträcker ut sin hand för att nå henne.

Men så är vattnet och bilden av henne borta och han ligger åter

på isen, med ömma knogar på högerhanden, handen som han har daskat hårt mot isen när han skulle försöka nå *henne*.

Han nyktrar till lite och reser sig på svajande ben. Ben som denna gång bär honom hem till stugan och sängen.

Nästa dag vaknar han med en dundrande huvudvärk, blåmärken på händer och knän, skrapsår i ansiktet och blodiga knogar på högerhanden. Hans byxor är borta och skjortan som han somnat i är fuktig.

Just när han vaknar försöker han komma ihåg något som han absolut borde minnas. Det var en dröm som både var trevlig och skön men också ganska otäck.

Men tankarna flyter iväg innan han har fångat dem. Han sliter av sig den blöta skjortan och somnar om.

Februari

Det är en kulen dag sent i februari. Visst har dagarna blivit längre än i januari, men en sådan här gråkulen dag är det ändå som om det aldrig vill bli någon riktig dager. Men på ett sätt känns det ganska skönt - med en dag som ingenting fordrar.

Det blev visserligen en kortare tur i snö- och regngloppet, men vi ser varken några däggdjur eller hör några fåglar på turen. Halt och isigt är det också ute, varför det inte är lätt att gå några längre promenader. Snötäcket lyser med sin frånvaro och gör mörkret ännu mörkare. Skidorna och skridskorna vilar i skuggan i garaget.

När vi kommer in sätter vi på en fågelskiva med majljud, där den öronbedövande fågelkonserten värmer oss gott. Fågelskivan följs sedan av folkmusik, inte bara från Sverige utan snart tonar rytmer ut från Afrika, Australien och Sri Lanka och fyller rummet.

Ute har nu gråvädret övergått till mörker och snart är det helt nermörkt ute. Strax före middagen när skymningen är över håller vi upp varsitt glas whisky. Tankarna går till varmare dagar där gröna och blå färger fyller minnena istället för stundens februarigrå nyans.

Årsjöormen

Detta hände sig en gång för länge sedan under den tid då den stora vandringen rådde. Det var oro i världen och rök från avlägsna byar hade blåst in över Tyrestaskogarna.

Vinddrivna vandringsmän hade kommit genom skogarna och pratat om mörkögda män med anorlunda tungomål, med vildsinta seder och bruk. De dyrkade också andra gudar.

Det var en solig vinterdag då den stränga kylan hade släppt sitt grepp och snön låg knädjup i skogen. Människor och djur kände sig glada av att äntligen slippa frysa. Det var då en budbärare kom ridande, i full galopp, på stigen från byn nästgårds.

Budbäraren berättade att mörkmännen hade kommit till deras by och bränt hus och hyddor.

Byborna samlade snabbt ihop djuren och plockade samman maten. Allt var redan förberett i dessa orostider, och de började vandringen mot borgen.

Skattvaktaren läste böner medan han plockade fram gudarnas och gudinnornas halskragar i guld. Han tog fram ett skinnstycke där han la alltsammans, även en hög silverpenningar. Sedan vek han samman skinnet till en påse som han band ett skinnsnöre runt om.

När han kom ut såg han att mörkmännen redan var nära och han vek därför av in i skogen istället för att följa stigen mot borgen. Han fick ett litet försprång innan de fick syn på honom där han pulsade genom skogen.

I skogen var det tungt att gå i den knädjupa sjön. Han måste lyfta fötterna högt upp ur de djupa spåren. Upp över snökanten och försöka sträcka ut foten så långt som möjligt för att komma någon vart. De tunga vadmalskläderna blev så blöta att de tyngde ner honom och han orkade knappt röra fötterna.

Till slut var han så trött att han nästan simmade fram genom snön i sina försök att komma framåt.

Framme vid Årsjön såg han att de nästan hade hunnit ifatt honom,

de hade ju inget att bära på. Snön över Årsjön lyste inte vit utan var gulfläckad på flera ställen. Detta år var isen förrädisk då den tjocka snön hade lagt ett varmt täcke över vattnet innan isen hade blivit särskilt tjock. Därför trängde det gulaktiga myrvattnet fram här och där på isen och fläckade snön.

Men han vågade inte stanna kvar vid stranden utan gav sig ut tvärsöver sjön. Han såg att hans följare stannade kvar, villrådiga i vad de nu skulle göra. Kanske skulle de ge upp.

Allt gick bra tills han kom till andra stranden, där hällen var brant. Under snön var hällen klädd med en glasyr av blankis och hans fötter fann inget fäste. Han gled långsamt tillbaka ner på isen när han försökte klättra upp.

Säcken och hans kläder var tunga och isen gav efter med en suck. Säcken vattenfylldes och gled långsamt ned i vattnet. Han sträckte sig ut och försökte nå säcken, men knuten gled upp och de tunga sakerna rasade mot öppningen. Guldkedjor och silverslantar sing-

lade ned mot botten medan det tomma skinnet flöt upp på ytan. Guldkragarna försvann snabbt nedåt med sin tyngd, medan silverslantarna sakta dalade mot botten, pendlande från sida till sida, men likväl hela tiden neråt.

Men han kunde ju inte lämna skatten där – det var ju heliga ting och han var ju satt att vakta dem – han skattvaktaren. Han dök i och letade. Medan han letade satte han på sig sin fågelham och förvandlade sig till en lom. En lom, den bästa dykaren man kan hitta i en skogs-sjö.

Han dök och dök - men skatten var förlorad.

Fast han har letat i flera tusen år har han ännu inte funnit sin skatt.

Och än idag kan man se honom leta efter skatten iklädd lommens fågeldräkt. När han inte hittar sin skatt ropar han ut sin sorg arrr-arrk, kók klå-i kók klå-i kók klå-i. De kraftiga flöjtande tonerna bär iväg genom skogen och ibland får han svar från en annan sjö. Så nu vet du att när Årsjöormen ropar

sitt ödsliga kall, så kallar han inte på dig utan skriker ut sin sorg efter sin förlorade skatt.

Ja, du kan faktiskt också se skatten om du tittar särskilt noga. På dagarna när vattnet är stilla och solen glittrar kan du skymta ett guldblänk från botten. Ett blänk som är så svår att fånga och se vart det leder. För när du tror att du vet var guldets finns, visar sig glittret någon annans stans istället.

Under månskensklara nätter när vattnet ligger stilla och svart, syns en svag silverrand längs vattenytan som sakta sprider sig om vattnet krusar sig.

Någon stans där nere ligger guldhalskragar som är sirligt utformade tillsammans med tunna silverslantar med olika präglade mönster

... och väntar.

Mars

Det ser ut som ett julkort ute. Den riktigt kritvita och lätta snön ligger halvmeter tjock och t o m på smala trädgrenar balanserar ett lager snö. Eftersom det inte är så bitande kallt utan bara några minusgrader är det skönt att vara ute. Vi går ut och ställer oss alldeles stilla och lyssnar. Skogen är tyst, bara några blåmesar varnar ivrigt när vi går ut ur huset.

Skymningen faller och det är dags för mesarna och de andra dagfåglarna att gå till vila. Då ljuder en flöjtande ton genom skogen, det är sparvugglan som hävdar revir. En av oss visslar genast ett svar och svaret blir honom inte skyldig. Duetten varar, medan sparvugglan närmar sig alltmer och till slut sitter den på en grantopp och vrider och vänder huvudet medan den låter. Så plötsligt kastar han sig ner och härmaren får raskt ducka medan mösstoppen får sig en känga. Man utmanar inte ostraffat vår minsta ugglan, för rädsla finns inte i den lilla fågelkroppen.

Medan skymningen faller alltmer sätter vi oss i bilarna för att åka ut och lyssna på ugglor. Vi kommer att stanna här och där för att lyssna, nästan andäktigt. Om vi har tur får vi höra kattuggla, pärluggla och kanske hornuggla. Men några längre utflykter från bilarna blir det inte, för det är alldeles för jobbigt att pulsa i snön, ett val som inte fanns förr i tiden.

Ugglan med de isande blå ögonen

Det verkade som att det skulle kunna bli en härlig dag för en skidtur. Lagom kallt och vindstilla.

Äntligen hade det kommit ordentligt med snö, snö så att täckte grenar och stenar. Det mesta är nysnö, men under den lösa pudriga nysnöen ligger ett gammalt snötäcke som har sjunkit samman och bildat ett tätt glidlager mot den stengiga marken. Det skulle gå lätt att åka. Det skulle bli härligt!

Någon större matsäck behövde jag inte ta med sig för en liten tur. Ett par smörgåsar med lite ost och en termos med kaffe, en apelsin kanske också.

Väl ute i skogen är allt stilla, inte den minsta vindpust rör sig bland träden. Skidorna glider lätt. Snön från kanterna rasar ner över skidorna så att man bara ser skidspetsarna. Stavarna och skidorna rör sig i ett rytmiskt mönster, men där skogen är tät störs rytmen. Jag får krypa samman under grangrenarna för att kunna fortsätta den väg jag har tänkt mig.

Jag fortsätter en lång stund och bara njuter av den sköna åkten.

Men efter ett tag börjar jag känna mig hungrig. När jag stannar känner jag att jag har blivit lite lätt svettig. Synd att jag inte tänkte på att ta med mig någon varm jacka för pausen. Det skulle förstås ha varit mulligt att också ha haft något varmt att sitta på, men det får bli en kort paus. Jag vänder mig om och följer med ögonen det glittrande skidspåret bakåt, som vindlar in och ut mellan granarna innan det till sist försvinner bakom en liten kulle.

På några minuter är matsäcken slut och det är dags att fortsätta. När jag reser mig upp är jag stel, bara den här korta stunden har fått kroppen att stelna till. Det är bäst att röra på sig för att bli varm igen. Det känns fortfarande lite trist att följa skidspåret tillbaka så jag fortsätter en bit till in i skogen. Efter en liten stund ger stelheten och kylan med sig och jag fortsätter allt längre in i skogen. Bara en lite bit till.

Inte ens under en klar vinterdag som denna når solen ner i dalbotten där jag glider fram. Solen leker högst upp på talltopparna på berget

och snön på träden lyser rosaröd. Men ett kallt blåaktigt ljus genomstrålar hela skogen, när solen har gått ner. Det blir kylslaget. Det är dags att vända.

Jag rundar en liten gran och börjar följa mina egna spår tillbaka genom skogen. De är lätta att följa, där de krystar sig fram och tillbaka mellan buskar och träd. Solen går ned och det blir allt kallare. Jag skulle ha tagit med den tjockare jackan.

En vindby blåser genom skogen och ett snömoln rivs ner från grangrenarna. Snön yr runt en stund innan den lägger sig till ro. Ett stort sjok med snö hamnar i nacken där det isar till innan snön smälter och värms upp av kroppsvärmen. Jag fortsätter stadigt, men allt börjar kännas lite motigt.

Nu kommer en vindpust till, men den vilar bara lite innan den följs av nästa. Snön yr runt i luften. Ögonen tåras. Det blir allt svårare att följa spåret.

Så förtvivlat dumt, varför vände jag inte i tid, medan det var ljus

och varmt och spåren lätta att följa. Livsglädjen förbyts snabbt mot missmodets vankelmod medan jag hastigt skyndar vidare längs spåren som nu allt snabbare yr igen.

Borta vid stubben är det svårt att ens se var spåren fortsätter. Jag bestämmer mig för att åka till vänster. En liten bit åt det hållet, men sedan tar alla spår slut. Jag vänder om och åker åt andra hållet, men där finns inte heller några spår. Så vänder jag mig om en tredje gång, men den här gången hittar jag inte ens tillbaka till den lilla stubben. Alla konturerna flyter nu samman i mörkret, som lägger sig allt tätare kring träden.

Vad ska jag göra? Musklerna värker och axlarna börjar stelna till. Jag stannar upp och försöker tänka, men blodsockerhalten är låg.

Natten har redan sänkt sig över skogen och allt har stillnat igen. Kalla isande stjärnor börjar skymta mellan träden. Natten kommer att bli mycket kall. Tänk om jag blir kvar här hela natten!

Nästa gång jag stannar flämtar jag mycket tungt och jag känner en

svettdroppe ringla sig ner i fördjupningen längs ryggraden. Nu gäller det att inte låta paniken ta överhanden, men tankarna virvlar runt utan styrsel.

Hjärtat hoppar till och blodet pumpar ännu fortare genom ådrorna. Där på en stubbe rörde sig något. En ganska stor grå varelse! Det måste vara en ugglan, men stor, nästan meterhög. Så vänder den ansiktet mot mig och jag stirrar, mot min vilja, rakt in i två isande blå ögon med en svart pupill i mitten. Ögonen är iskallt blåaktiga och de känns elaka med sina svarta pupiller. Näbben är tydlig och lysar gul i mörkret, tydligt böjd som en riktigt näsa. Ögonen flankeras av ringar som ramar in hela ansiktet. Denna varelse känns som om det är något mer än bara en ugglan.

Ugglan börjar hoa, med en djup ton som ökar i en skrämmande takt samtidigt som tonen sjunker. Allt känns mycket hotfullt. Ska den anfalla?

Ugglan tittar ner på kvinnan och undrar vad hon gör ute i skogen nu. Vid den här tiden på dygnet

och året brukar det vara tomt på mänskligt liv, långt från gårdar och den osunda belysningen de alltid ville ha nära sina bon. Gammal och grå är han, och kroppen stel. Numera fryser han ofta och han burrar därför upp sig så att han ska känna sig lite varmare. Det är nog bäst att hjälpa henne tillbaka till sina egna. Han frågar med sin ugglaröst vart är hon på väg, men hon stirrar bara på honom med vitögonen glimmande hit och dit.

Jag sätter av i full fart bort från ugglan, vart spelar ingen roll längre. Men hur jag än fortsätter kommer jag inte undan. Så snart jag stannar upp hör jag ugglan alldeles i närheten.

Han flyger efter henne och försöker gång på gång att fråga henne vart hon ska. Han gör sitt yttersta för att prata människoprat, men det är så svårt för honom. Tungan är stel och gör motstånd när han försöker forma orden. Trots att han har ett stort ordförråd av människospråk är varje ord svårt att få fram. Rösten darrar och han anstränger hela kroppen för att frambringa ett enda ord på det främ-

mande språket. Ändå blir orden svåra att förstå för ett mänskligt öra.

Till slut orkar jag inte fly länge utan sjunker ihop mot en trädstam och tänker - att nu får det gå hur det vill.

Han fortsätter att hoa, nu lite tystare än förut och till slut vaggas jag till ro av hoandet. Lät det inte som - ta det med roo, roo, ingen fara. Då börjar skräcken släppa och jag låter fantasin få sitt utlopp. Vad spelar det för roll vad som nu ska hända? Inbillar jag mig eller kan jag förstå ugglans röst och ord?

Ta lugnt, jag snäll, skakar ugglan fram med darrande röst. Vet vägen ur skogen. Följ mig.

Orden knarrar sig fram och kostar en väldig energi för den gamla kroppen. Varje stavelse spänner fjädrarna ända ut till den yttersta fenstrålen. Men nu äntligen verkar orden bli förstådda och han kan slappna av. Men så fruktansvärt trött han är. Bara han nu orkar leda henne ut ur skogen, innan krafterna sinar.

Koo kom, hoar han och flyger till en gren inom synhåll.

Jag tittar på ugglan och börjar långsamt följa efter. När jag nästan når fram, lyfter han och flyger till en gren lite längre fram, medan han upprepar sitt koo, kom. Jag vet inte om ugglan leder mig allt längre in i skogen, eller åt rätt håll, men det är inte mycket att välja på.

Så fortsätter färden och efter vad som känns som en evighet kan jag äntligen se en ljusning mellan träden. Äntligen, nu är det bara en liten bit kvar. Vilken lättnad!

Samtidigt som jag stakar mig ut på gårderna kommer månen fram bakom molnen och allt blir ljusst. I skogen bakom mig sitter den stora ugglan uppburad. Nu när jag ser honom i månljuset och skräcken bara finns som ett minne, så ser han ut som en snäll nallebjörn i sin stora luddiga dräkt. Hur har jag kunnat vara rädd för honom? Mitt i ansiktet sitter de vackraste blå ögon som jag någonsin har sett, som lysande ädelstenar med svarta ringar i ansiktet som markörer.

April

När morkullan gör sin första överflygning vid åttatiden på kvällen har det just börjat skymma. Hon kommer flygande längs skogskanten, tvärrar över den öppna åkergipen och byter flygriktning mot den täta granskogen. Medan hon stadigt flyger hör man hennes årr, årr, årr följt av ett skarpt psitt. Det är en ljummen skön aprilkväll och vi sitter ute och kvällsfikar för att följa skymningen. En liten stund senare kommer morkullan igen på samma trad och lätet blandas med trastarna och rödhakarnas kvällskonsert. Ganska lång stund efter det att mörkret fallit kan vi fortfarande följa hennes drag, eller kanske man hellre skulle säga hans?

Den här kvällen är en underbar lugn solskenskväll. Aprilväder kan ju annars innebära både det ena och det andra. Ena stunden är det värsta snöstormen medan nästa stund ger en känsla av försommar. Längtan ut den här tiden på året gör dock att man gärna vill ta vara på de fina stunder som finns, men kanske ska man bereda sig på allt en sådan dag. Aprilväder och underliga astronomiska fenomen kan ju bli en farlig kombination.

Pilspetsen vid stranden

Det var en kall men ganska solig april dag, lite lätt dis i luften. Äntligen hade isen gått upp och så här mitt på dagen värmdes solen riktigt ordentligt. Det var så skönt att lyfta upp ansiktet mot solen och känna att det för första gången på året fanns riktig värme i strålarna.

Det var dags för årets första picknick, egentligen alldeles för tidigt och kallt, men det var så lockande att komma ut på picknick. Det blev ingen märkvärdig matsäck, eftersom det antagligen skulle bli en kort utflykt, lite kaffe och en sockerkaka bara. Det skulle också bli årets första båttur. Isen hade legat ovanligt länge i år, men igår hade de i alla fall lagt ner båten vid stranden och gjort i ordning den för sommaren.

Hon gick försiktigt ner i båten så att den inte skulle vicka där den låg vid stranden. Han tog ett rejält kliv ut i vattnet med sina långskaftade gröna stövlar innan han sköt iväg båten från stranden. Vid den här årstiden var vattnet ännu gråsvart och det såg nästan lite farligt ut. De rodde ut på sjön och bort mot udden som bildade

ett hak i sjön. Där hade de ofta fikar och gjort olika utflykter. Det var så vackert och fridfullt bland de gamla vikingagravarna och de stora enarna. Färgerna var så här tidigt på våren milda, med grågröna barr på enarna och halmgult gammalt fjolårsgräs nedanför. Än hade inga blommor riktigt satt fart, i alla fall inte hos dem.

De klev iland och drog upp båten på stranden och gick upp längs stigen mellan de gamla grova enarna, med stammar grova som skeppsmaster, och tallar som inte gick att omfamna. Träden måste vara gamla, kanske fanns de här redan när vikingagravarna togs i bruk. Längre upp i sluttningen satte de sig med utsikt mot sjön och njöt av solstrålarna.

Men de hade just packat upp sittdynorna och termoserna då ett riktigt snöfall kom vinande över dem. Så klart det skulle hända, men det var ju ett typiskt aprilväder, sol ena stunden och regn eller snö nästa. De hukade sig när kastbyarna kom och kröp ihop för att det inte skulle bli för kallt. Men snart vände han sig till henne och frågade om han

inte skulle åka hem och hämta en filt, som de kunde bre om sig, så att årets första picknick skulle bli uthärdlig. Men hon kände sig lite för lat för att göra något, utan sa bara mmh, då han erbjöd sig att hämta en.

Snöbyn hade redan dragit bort innan hon såg honom lägga ut med båten och snart lyste en blek vårsol genom diset i luften. Det var vackert och hon började skymta en haloring en bit bort från solen. Ytterligare två ringar började ta form i kanterna mot den första ringen. Det bildades inga fullständiga ringar, men väl fanns där nu plötsligt tre solar. Det här var nästan som Vadersolstavlan i Stadshuset i Stockholm. Solen med sina ringar såg ut som om den var en sten som någon hade kastat i vattnet, i himlasjön. Det var visst något med kubiska iskristaller i luften som gjorde att sådana där halofenomen uppstod. Tänk förr hade man tagit det som järtecken. Men nu visste man ju annat så nu behöver man ju inte vara orolig.

Lite av solens värme trängde fram i diset och nu var det rätt skönt att

sitta här. Ljuset blev märkvärdigt blekt och disigt, med små snömoln som drog fram längre bort i landskapet. Konturerna av skogen och sjön löstes upp i diset och nu var det svårt att avgöra var vattnet tog slut och stranden började.

Sjön låg på 1,5 meters höjd över havet och 3,5 meter högre upp borde stranden ha stått vid slutet av vikingatiden. Hon försökte tänka sig landskapet som de kunde ha sett ut då. Fortfarande skulle udden ha varit ett hak, men inte i en sjö utan i havet, i något som nästan skulle ha sett ut som en smal fjord. Det var nästan som hon i diset och med de gråa dagarna kunde ana sig till vattnet mellan träden.

Hon blickade ut över sjön och tittade neråt slussen och havet. Tänk där ute kunde hon se flera båtar. Hon tyckte det var märkligt att det var fler båtar än deras ute så tidigt på säsongen. Det var inga små båtar heller utan de liknade gamla vikingabåtar. Inte visste hon att det fanns så många vikingarepliker här och som var ute så tidigt på säsongen. Det var skönt att sitta här och titta på dem medan de kom

allt närmare, det gick riktigt fort i den sydliga byiga vinden. De raka oxblodsroda seglen fylldes så att de blev alldeles runda.

Undrar vart han tog vägen, han borde vara tillbaka här nu, tänkte hon.

Hon kunde inte se deras båt på sjön, bara de fem vikingabåtarna som närmade sig allt mer. Nu hörde hon också röster när folken på båtarna hojtade, gastade och sjöng. Det såg ut som om de skulle lägga till vid stranden där hon satt. Hon tittade ner mot stranden, men kunde inte se strandlinjen där den låg förut, utan vattnet stod mycket högre än tidigare, det kunde hon tydligt se. Nu kom en kall isande snöby farande igen och allt virvlades in i ett snömoln och dis.

Plötsligt såg hon hur det myllrade av män på båtarna, de stod alla upp. Men, men de var ju också klädda i riktiga vikingakläder. Det måste vara något teatersällskap som höll på att spela in något. Men konstigt att hon inte hade sett några kameramän då. Hon vände sig om och såg att bakom henne

fanns flera karlar och t o m stod en karl strax intill en enbuske bara några meter framför henne. De var också klädda i vikingakläder!

Att hon inte sett dem, men de såg lite disiga ut i ljuset som var nu och de stod alldeles tysta. Precis som hon stirrade de ner på stranden, där flera karlar hoppade iland med ett raskt språng från relingarna. De hade hjälmar, läderbrynjor, sköldar och svärd som de drog ur klingorna medan de hoppade i land. Några var enklare klädda, men hade imponerade spjut med järnspetsar på.

Nu sprang de uppför stranden med vapnen höjda medan de skrek. Även om det här var en filminspelning ville hon inte bli träffad av de där svärderna eller spjuten och tänkte harmfullt att nog borde sällskapet först ha kollat att ingen råkade illa ut för deras verksamhet.

Just som hon började se sig om för att kunna komma undan från alla dessa hojtande och gastande karlar, kom karln som hade stått framför henne springande rakt mot henne. Utan att se sig för sprang han rakt

mot henne. Han sprang in i henne och hon föll baklänges, när en så stor karl bara helt hänsynslöst kastade sig rakt fram. Karlslok! Innan hon hade fattat det satt hon på backen med en kraftig duns.

I samma ögonblick slungades ett av spjuten från den framrusande hopen och – landade precis mellan hennes fötter. Spjutet stod där och darrade och den svarta järnspetsen hade trängt långt in i marken. Om hon hade stått kvar hade hon blivit dödad!

Hela spjutet vibrerade en lång stund, eller i alla fall kändes det så. Konturerna blev suddiga, mest allra längst upp i skaftet. Det gick inte riktigt att se skaftet – men, men det verkade inte heller att finnas längre. Från skaftets ytterända ner mot pilspetsen upplöstes det inför hennes ögon. Snart stod bara en svart pilspets djupt nedstucken i marken. En pilspets som slutade i ett rör där träskaftet skulle ha suttit. Hon sträckte sig fram och tog upp pilen i handen. Hon fick lirka lite innan hon kunde få loss den.

Snöbyn drog nu bort och en stark klar sol började lysa igen. Nu var vädersonsphenomenet borta och himlen omkring solen klart ljusblå. I en kal björk intill satt en gulsparv som räknade till sju; ett, två, tre, fyra, fem, sex - sjuuuuuu. På stigen nedanför kom han gående med en filt i famnen, nu skulle de inte frysa.

Hon tittade ner på pilspetsen i handen och undrade hur hon egentligen hade hittat den.

Maj

Nu har isen varit borta omkring en månad och dagarna är långa. Solen går inte ner förrän nio-tiotiden på kvällen. På kvällen packar vi därför en matsäck med vårt skymningsfika och bär ned det till kajakerna. Vi går förbi äppelträdet vars blommor lyser vita i kvällsmörkret. Så skjuter vi ut kajakerna från stranden ut i det stilla vattnet, men tyst är det inte i naturen den här årstiden. Längre upp på strandkanten håller trastar och rödhakar full konsert, medan änderna redan har gått och lagt sig.

När vi paddlar förbi en brygga skrämmer vi upp några gräsänder som hasar sig ner i vattnet vilt protesterande kvääk, kvääk, kvääk innan de glider bort in i skymningen. Från vassarna hör vi den rörliga sävsångarens och den sävliga rörsångarens strofer, medan en gräshoppsångare fyller i med entonigt ringande läte längre bort.

När vi har paddlat en stund, lägger vi kajakerna bredvid varandra och letar fram fikaten. En enkel kopp fylld med hemgjord hallonsaft får duga som fika idag, medan vi lyssnar till näktergalens smattrande toner från en al vid stranden. Men in i skogen vågar vi oss inte denna kväll.

Det farliga ögat

Det var vid niotiden på kvällen den 14:e maj, i blomstermånaden, som hon hade gett sig iväg. Inte för någon hade hon berättat vart hon skulle, där hon gick in rakt in i storskogen. Det var så skönt att kunna vara några timmar alldeles för sig själv, resten av familjen skulle ju ändå vara borta över natten och inte komma hem förrän på eftermiddagen nästa dag. Innan hon gick satte hon fram vattenkannan för att komma ihåg att vattna när hon kom tillbaka.

På ryggen hade hon en liten ryggsäck med en termos fylld med kaffe och en liten PET-flaska fylld med saft och några smörgåsar. Matsäcken skulle räcka både för kvälls- och morgonfika, sedan skulle hon gå hem igen och kanske lägga sig och sova några timmar innan de andra skulle komma hem.

Solen var fortfarande på väg ner när hon gav sig av och den färgade träden röda. Här i kanten till storskogen fanns både björk och asp som redan hade fått små blad, musöron. Gräset i hagen hade börjat spira och allt lyste nästan i onaturliga neonfärger i det falnan-

de solljuset. Rödhaken kvillrade ekvilibriskt så att tonerna nästan slog knut på sig själva, medan koltrastens mer melodiska strofer lugnade ner konserten. Taltrasten mästrade över de andra med sina upprepningar, härmande den ena fågeln efter den andra.

I den svala luften spreds doften av kumarin snabbt när foten träffade tuvan av en vårbrodd i hagen.

Vitsipporna blommade fortfarande på nordsidan, men de började se ganska bedagade ut med lite brunt längst ut på kronbladen. Högst upp på hällen blommade en krans av vita mandelblom med ett rött hjärta inuti av tjärblomster.

Längre in i skogen dominerade barrskogen och en annan glasbjörk. Medan skymningen föll alltmer och ljuset blev dunklare blev doften av harts från glasbjörken allt starkare. Riktigt mörkt blev det dock inte den här tiden på året och det var lätt att leta sig upp mot höjderna där tjädermarkerna låg. Alldeles tyst svepte en fladdermus förbi på sin jakt efter insekter.

Hon tag av från skogsbilvägen och

letade sig in mellan granarna upp mot höjderna. Den allra sista biten var besvärlig att gå och man fick klättra upp för klippkanterna. Här tog blåbärsganskogen slut och berghällarna gick i dagen. På sina ställen bildade stenarna överhäng som var klädda med gråvit mjöllav. Där vattnet letade sig ner växte tuschlavarna i en rad efter varandra.

Hon klev försiktigt upp på blocken som bildade jättehöga trappsteg, allt för att inte fastna med fötterna i någon gömd hålighet mellan stenblocken. Det sista steget frasadde till när hon klev upp, de spröda ren- och fönsterlavarna bröts lätt sönder nu när det hade börjat torka upp. Här stod knotiga tallar, med grenar som spretade rakt ut. Några av träden hade också fallit och bildade ibland ett plockepinn där det var svårt att ta sig fram. Särskilt i bergskrevorna där fuktiga mossor dominerade.

Där stod en murken trädstam upprest, men helt ihålig och med vresar och vrilar. Så här i skymningen såg vresarna nästan ut som bröst på en ung kvinna. Men hon

var inte rädd för här hade hon varit flera gånger tidigare och då mitt på dagen.

Hon letade sig fram till den täta granen som hon hade förstärkt med lite extra granruskor så att den hade bildat ett riktigt litet gömsle. Innan hon kröp in för att lägga sig tog hon fram termos och en smörgås och satte sig med ryggen mot en tall. Så skönt det var att pusta ut efter promenaden.

Skymningen övergick nu alltmer i natt och snart var det svårt att urskilja mer än tallstammarna och ljuset mellan trädtopparna. Då kröp hon i under granen och ner i sovsäcken som hon redan hade brett ut på liggunderlaget. Innan hon borrhade ner sig riktigt i sovsäcken, satte hon mobiltelefonen på tyst läge men med vibration på alarm klockan 2.30.

När telefonen började vibrera kunde hon först inte riktigt förstå vad det var för något som kändes och var hon var. Men snart kom hon ihåg att hon låg här i sovsäcken för att se ett riktigt tjäderspel. Det var fortfarande alldeles mörkt ute, men

hon kunde redan skymta den ljusa lavklädda marken som var tjädrarnas spelplats. Än så länge var det alldeles tomt där borta.

Då uppenbarade sig från ingensans den första tuppen. Den landade mitt på spelplatsen, fällde ihop vingarna och gick med stolta steg och inspekterade sin spelplats. Det verkade som om det var signalen alla väntat på och nu anlände den ena tuppen efter den andra. Utan att hon hade sett hur det hade gått till hade också flera hönor dykt upp i dunklet i utkanten. Snart var spelet i full gång med uppsträckta halsar och stjärtarna utspända som solfjädrar.

Spelet var indelat i tre delar, det började med en virvel som accelererade innan det slutade i en klunk som följdes av en lång sisning där nästan hela fågeln skakade i den våldsamma ansträngningen. Så höll spelet igång till gryningen kom.

Nu började trastarna låta, taltrastens språksamma visslingar, rödvingetrastens sorgesamma melodi och dubbeltrastens tvärt avklippta

flöjtningar. Ibland hördes en dubbeltrast locka, zerrrr. Nu var det riktigt ljust och spelet skulle snart avta och det var bara en tupp som höll igång riktigt.

Det var då hon försiktigt kröp fram under granen. Under varje sisning kröp hon allt närmare, då tuppen var helt upptagen av sitt. Närmare och närmare kom hon varje gång. Den svarta halsen och halsskägget gubbade hetsigt vid sisningarna, medan ögat blinkade med sin vita bindehinna. Halsen var vänd rakt upp och näbben pekade snett upp mot himlen, medan vingarna nästan släpade i marken. Det svarta ögat flankerades av ett rött ögonbrynstreck uppe och ett likadant rött streck under. En glimt fanns i ögat, men det var svårt att veta om fågeln såg något eller inte, för den verkade helt absorberad av sitt spel.

Ögat såg dock ut att fixera henne, men för varje sisning kunde hon krypa allt närmare. Så återstod bara någon meter. Fågeln verkade omedveten om att hon fanns där, utan betraktade bara henne ungefär som en lavklädd sten. Kanske

var det här en sådan där spelgalen tupp. Vid nästa sisning kunde hon bara inte låta bli att sträcka ut handen för att känna på tuppen. Men då vred tuppen halsen så att det ena ögat stirrade rakt mot henne och öppnade det på vid gavel och ögat började glöda i alltmer rött, medan sisningen blev allt högre och vildare.

Helt förhäxad kände hon att hennes ögon inte kunde slita sig från hans öga och handen som hon hade sträckt ut i luften stannade mitt i rörelsen. Där blev hon sittande, med handen utsträckt, allt medan dagen bräckte in och den sista tuppen flög sin väg. En rödstjärt började sjunga med sitt vassa iii innan de andra tonerna följde efter. Men där satt hon fortfarande kvar.

Några timmar senare dansade en brunfärgad sorgmantel sorglöst genom skogen, över en lavklädd sten med en liten stubbe vars enda gren sträckte ut sin spretiga hand, rakt ut i luften.

Juni

Det är midsommarafton, en av de längsta dagarna på året. Här i stockholmstrakten går solen idag ned vid tiotiden på kvällen, skymningen varar ungefär en och halvtimme och solen går upp halv fyra på morgonen. Ännu längre norrut går den inte ner alls. Men även här är det nästan ljus dygnet runt, riktigt svart blir det inte alls.

Vi sitter med ett glas vin vid midnatt och tittar på rådimmorna som dansar över sjön. Dimmorna orkar inte så långt upp utan ovanför härskar skymningsljuset. Det hektiska fågellivet från maj har redan stillnat. Nu har de flesta paren fullt upp med att mata hungriga ungar, många använder dygnets alla timmar till det.

Snart går det dock inte att sitta stilla, det blå skymningsljuset föder en känsla av att hela livet är genomskinligt. Allt blir möjligt och ingenting riktigt tydligt. Vi rör ut på sjön under de mörkaste timmarna för att stilla vandringsdriften. Men det är en kväll då man kan möta den ena underliga varelsen efter den andra.

Mannen och huldran

Det var midsommarafton, mitt på dagen och en fin sommardag. Det var soligt och varmt där jag gick i skogen, så jag sökte skydd för hettan inne i den dunkla skogen. Bergen lutade sig över och skuggade den lilla dalgången där jag gick. En liten skogsbäck skvillrade fram mellan stenarna. Granarna stod tätt intill varandra och flera avbrutna högstammar och några mossklädda lågor förstärkte den sagoaktiga miljön. En enstaka rotvälta bildade små håligheter i marken.

Mossan här var så tät och tjock att stegen blev helt ljudlösa och han hörde mig inte när jag kom. Han tittade upp lite skrämt, för här hade han inte väntat sig att någon annan skulle komma. För att komma över vår förskräckelse att träffa på varandra började vi prata med varandra.

Det var en gammal man, med kritvitt hår, förutom en liten lock som gav ett gulare intryck. Han var riktigt stilig fast han var så gammal och gav ett resligt intryck. Ögonen var klart djupblå, med en blick för varje kvinna att drunkna i, men med en sorgsen underton i.

Men de ögonen hade aldrig vilat på en vanlig kvinna förstod jag när han berättade sitt öde.

Allt hade börjat en natt för länge sedan när han var i sina bästa år, ung och stark. När han var i den åldern då man är oövervinnelig. Det hade varit en midsommarafton. Dagen hade varit varm och solig - precis som idag. I skymningen tog han ett dopp i den lilla skogssjön för att svalka av sig svetten och kyla ned den solvarma kroppen. När han satt på klippan vid skogssjön gick solen ned. Men det var ju midsommartid så natten blev inte så mycket mer än skymning. Han vände sina blå ögon mot mig och sa, ”Du vet den där tiden på året då naturen är så genomskinlig så att man tror sig veta och se allt. Då det känns som om man kan skåda genom hela livet och hjärtat får ett stänk av blå melankoli i sig”.

Han fortsatte berättelsen. ”Så när dimslöjorna över sjön började dansa kom luffardriften in i mig och jag ville bara ut i skogen och vandra. Tänk om jag inte hade gjort det, då kanske mitt liv hade sett annorlunda ut, med familj och

barn och nu barnbarn också”, sa han med en liten suck.

Han fortsatte. ”Jag lämnade sjön och gick upp mot branten där tallen växte på hållarna. Marken var mager med ris och vitlavar som knastrade under fötterna. Tallarna var knotiga och små, med många grenar som sträckte sig rakt ut från trädstammen. Du vet lite så där som bonsaiträd ser ut, fast mycket större”, sa han till mig.

”Nu hade natten börja skymma på och månen gått upp över trädtopparna. Det var fullmåne så det var nästan som att gå i skogen mitt på dagen. Någon enstaka taltrast lät och upprepade sina visslingar i ett ständigt pratande med sig själv. Överallt hördes också natt-skärrornas surrande läte, rrrrrrrrrrr, från flera håll. Till slut blev det nästan som om det var inne i mitt huvud de satt och lät, ljudet rullade från mina öron ända ut till hårstråna på huvudet, även min ryggrad började vibrera i takt. Det var då jag blev förtrollad tror jag”, sa han.

”Taltrasten flöjtningar började formas till ord och jag förstod vad

de sa. Vänd om, vänd om, farligt, farligt, farligt, mid mid midsommarens natt. Detta upprepades och jag blev fascinerad av att jag kunde höra deras ord. Men inte lyssnade jag, inte”. ”Nattskärrornas spann vidare och plötsligt kastade sig en av dem upp i luften i ett starkt ”ta honomrr, ta honomrr, ta honomrr”, medan den falkliknade fågeln seglade ljudlöst och långsamt över mig med häftiga vingklatschar rakt över mitt huvud.

”I närheten knackade det till hårt och en annan nattskärre svarade ”viesst, viesst, viesst” och när jag tittade efter ljudet såg jag fågeln som låg tätt tryckt ovanpå en trädgren. Ögonen vändes ett ögonblick mot mig och de röda pupillerna stirrade rakt in i mig, med en glans som från en eldsgnista.”

”Och visst var jag tagen, fångad av midsommarnattens farligheter. När så den flygande fågeln lät sig falla handlöst rakt ner på berghällen, ner i laven, började följa efter den. Det här upprepades ett antal gånger och jag vandrade efter fågeln en ganska lång bit, med spinnandet ringande i mina öron.”

”När vi hade gått en bit på detta sätt, såg jag ett hur dimslöjorna dansade nere i den mörka granskogen nedanför berget. Fascinerad stannade jag upp för att titta på hur slöjorna dansade upp och ner, smög sig en bit upp för berget men genast kröp ner igen. Där nere började nu istället de vackraste tonerna ljuda, skvillrande, skimrande flöjttoner som dansade fram över nejden. Jag drogs dit ner till den dunkla granskogen. Det var en gammal granskog, precis som den här, med avbrutna stammar, mjuka mossmattor och mycket liggande virke”, sa han.

”Och där fanns hon, den som jag nu har förstått var skogshuldran. Jag borde ha gått med en gång, men jag stod kvar. Hon dansade, lätt på tå eller kanske svävade hon över marken, alldeles naken så när som på dimslöjorna som dolde delar av hennes kropp. Hon var så vacker, så vacker, sa han och försvann en lång stund in i sina egna tankar, medan jag väntade på att han skulle fortsätta berättelsen. Hennes hår var som silke men inte så slätt utan lockat, så där småvägigt som det ibland kan se ut på en

havsbotten. Det var så långt så de nådde henne ner långt över ryggen och dansade fram och tillbaka över axlarna, runt armarna och fram över bröstet. Men det var när hon tittade på mig som jag blev så förtrollad. Hennes ögon var gröna med en brun glans i botten och en liten gul lodjursglimt speglade månljuset någon stans långt borta.”

”Jag ville känna på det vackra, mjuka håret, men när jag klev fram fick jag bara en liten tuss i handen och där stod jag alldeles tätt intill en hög stubbe som tappat barken.

Den här tussen har jag bevarat genom alla åren”, sa han och höll fram något i handen. Jag tittade närmare och såg att det var lite tuvullsdun som gulnat med åren. Jag började undra om han var riktigt klok eller om allt kanske kunde vara sant.

Han fortsatte. ”När hon försvunnit var det som om jag vaknat upp, men plötsligt var det inte sommar utan full midvinter. Det var nattsvart ute. Jag stod där och frös i mina sommarkläder och skymtade stjärnhimlen mellan en av grantop-

parna medan månen lyste ner på snön vid mina bara fötter i en annan lucka. Skogen var helt tyst och alla ljud dämpades i snön så att det kändes som att befinna sig i ett vadderat täcke. Men ack så kallt.”

”Jag vände om och gick upp mot bergshöjden och det var som om årstiden förändrades sig när jag klättrade uppåt. Halvägs uppe hade det mesta av snön smält och bildat snölegor här och där, som på våren. När jag åter var uppe på höjden var jag tillbaka in i sommaren och skymningsljuset hade kommit tillbaka, men nu var det gryningsljus istället för kvällsskymning. Nu hade nattskärrorna tystnat och skogen ingav en trygghet som tillsammans med det godmodiga knorrandet från några orrar på håll ledde min vandring tillbaka till skogssjön.”

”Men jag kunde inte glömma huldran. Sedan den dagen har jag levt för att möta henne en gång till. Jag slog upp min förlovning med Anna, min flickvän. Varje ledig stund letade jag upp gammelskogar och gick omkring där hela näterna för att få en skymt av henne,

så någon tid för flickor eller familj har jag inte haft. Längre och längre har jag fått resa, eftersom det finns så få gammelskogar kvar numera.”

”Men ikväll hoppas jag att jag får se henne. Nu är det femtio år sedan den natten och det är åter fullmåne och midsommarnatt, så kanske får jag träffa henne i natt.”

Jag sa hejdå till honom och tyckte att det kändes ganska skönt att komma ut i det varma solljuset på stigen.

Men många gånger har jag undrat vad som hände den där natten, om han träffade sin huldra eller inte. Ibland när jag går på samma plats kan jag tycka att jag känner igen det kritvita håret i en tuvullstuva, i ena änden av en av lågorna intill det gamla kärret. När jag tänker så, kan jag se att det glittrar till i en liten vattenpöl intill. Blänket får samma klara djupblå glans som ögonen som aldrig tittade på en vanlig flicka, men nu finns där också en glans av lodjursgult i blänket.

Juli

Allt är så enkelt under sommaren, man tar dagen som kommer, särskilt under semesterdagarna. Att vi dricker kaffe på maten först klockan 10 på kvällen, gör inte så mycket. Kvällen är ju fortfarande lång. Vi tar kaffet med oss och sätter oss på berget för att titta på solen som går ner och skymningen som kommer.

Svanparet i sjön med sina fem ungar simmar in mot land och lägger sig att vila i vassen efter en lång sommardag. Grillglöden börjar falna på de flesta ställena och badvikarna ligger nu öde sedan några timmar. En enstaka simmare ser vi dock vid badet långt bort, som tar ett sent kvällsdopp. Men sedan solen gått ner blir det genast svalare och vi ser honom strax skynda hemåt i skymningen.

Allt andas trygghet, naturen är full av ungar, grönskan mättat grön och semesterloja människor badar i ljumt sjövattnet. Enda stället som kan kännas farligt en julidag är när man simmar och undrar vad som händer nere vid ens fötter. Oron kan komma när man simmar genom små stråk av kallvatten eller när näckrosbladen slingrar sig längs benen.

Under ytan

Solen gassade. Eftersom det var alldeles vindstilla, tidigt på eftermiddagen och nästan 30 grader i skuggan, var det varmt, mycket varmt. Det var bara väldigt nära vatten eller i vattnet som det var skönt att vara. Men så här nere vid vattnet och i båten var det skönt.

De unga pojkarna, Kjell och Krister, rodde bort mot det branta berget. Eftersom det var en lång sträcka att ro, stannade de till några gånger och dök i från båten. Det hände att de var lite slarviga och årorna gled iväg, det var inga fasta årtullar på båten, men vad gjorde det? Vattnet var varmt och alldeles stilla, så det var bara att simma ifatt årorna och lägga upp dem i båten igen.

Längst bak i aktern var det lätt att klättra upp, men ibland knuffade de till varandra just när de skulle upp i båten, så att den andra hann upp före. Solen glittrade på vattenytan och glänste i vattendropparna på deras kroppar.

Det tog tid innan de hade rott till det stora berget, men det gjorde ju inget. Från badstranden hördes gla-

da skrik och skratt från alla barn som lekte vid vattenbrynet. Även från den andra stranden längre bort hördes barnröster, men dessa lät lite mer avlägset. Om det var några fåglar som sjöng överöstades de av alla barnen. Men troligen var det ganska tyst nu så här mitt i som-maren och på dagen. På kvällen kanske en svartvit flug-snappare skulle komma igång, i ett hopp om att kunna locka ännu en fru till sig, men nu var det barnrösterna som dominerade ljudbilden.

De ankrade upp vid bojen. Igår hade de äntligen hittat det gamla vraket på botten. Det var en gammal vedskuta, från början av förra seklet, som de hade letat efter hela sommaren. Redan i början av juni hade de, de dagar det var badväder, dykt och letat efter skeppet. Från början hade de sökt på måfå, men när de inte hade hittat något hade de till slut börjat använda söklinor. De hade för-ankrat två bojar på botten med varsin sten och kätting. Mellan dessa hade de dragit en lina ett par meter från botten som de hade simmat längs efter, med ena handen på repet. Sedan hade de flyttat bojarna en bit och börjat om.

De hade vetat att båten var sänkt vid det stora berget, på det dju-paste stället i sjön. Båten hade sänkts när den hade tjänat ut och på en plats där den inte skulle ligga i vägen för båttrafiken. Detta var ju en gammal handelsled.

Men nu hade de äntligen hittat den. Plötsligt när Kjell simmade där nere mellan de två bojarna så hade han nästan stött huvudet i några träspant som stack upp från botten. De hade dykt ner några gånger till och hade kunnat konstatera att det var en båt som låg där nere, på ca 6 meters djup. Men det var redan kväll, så de hade ganska snart slutat dyka och rott hem, ivrigt diskuterande sitt fynd. På kvällen hade de eldat bastun och suttit och pratat om vad de skulle göra härnäst, medan skymningen föll. De skulle försöka frilägga en del av borden för att se om de kunde hitta en namnskylt på båten. Först av allt skulle de försöka se vad som var för och akter av vraket.

Nu äntligen var det dags att dyka ner igen. De satte på sig simfenor och cyklop och hoppade åter ner i vattnet. De låg först en stund vid

ytan och höll sig i bojen innan de dök ner. De tog ett djupt andetag, bara ett, annars fanns risk att man hyperventilerade och svimmande under vattnet.

Med några få bensparkar var de nere vid botten där spanten stack upp. Här nere fanns ingen växtlighet och vattnet var mörkt. Ett löst lager gyttja låg över allt, så det gällde att röra sig försiktigt. På sina ställen stack några stora musslor upp en del av sitt skal ur botten, men annars var det totalt livlöst här.

Kjell tog loss en fena och viftade försiktigt vid spanten för att virvla bort den lösa dyn. Ett stort moln av partiklar svävade i vattnet och gjorde sikten minimal. Så var luften slut och det var dags att leta sig upp till ytan igen. Solskenet och ljuset slog mot honom och när vattnet hade försvunnit från öronen brakade ljudet av de skrattande barnen loss inne i öronen. En total kontrast mot tystnaden och mörkret nyss.

Han flämtade några gånger och

vilade sig vid ytan, medan Krister återigen dök ner. Fenan satte han på sig igen, men hasade sig upp i båten så att han kunde nå öskaret. Så tog han på nytt ett djupt andetag och simmade ner med några kraftiga bensparkar. Nu kunde han inte ens se botten utan simmade på måfå ner dit han trodde att båten låg. Han hade nog redan simmat ner i dyn innan han förstod att han hade nått botten, men här kände han att träplanken låg.

Med öskaret i höger hand virvlade han bort dyn i närheten av planken så gott han kunde. Det gällde att hinna med så mycket som möjligt innan luften tog slut igen. Just som han började känna att mellangärdet gjorde några ofrivilliga ryckningar, i försök till inandningar, kände han att plankorna började röra på sig. Hela båten, eller det som var kvar av den, tippade åt sidan och välte över på hans vänstra fot och ben.

Som i ultrarapid kände han först hur vänstra foten klämdes fast och sedan en bit av vaden. Såg vad som hände gjorde han däremot inte alls, för hela vattenvolymen omkring båten var ett enda virvlande

dammoln. Säkert hade också några nya skyar av dy kommit upp när båten tippade till.

Han kände att paniken växte när han försökte rycka loss foten, men den satt fast. Mellangärdet gjorde flera ryckningar nu och han visste att tiden var kort, innan det skulle vara för sent. Han tittade efter Krister, men kunde inte se något alls genom molnet.

Han kraftsade allt vad han kunde för att komma loss, men visste snart inte vad han gjorde. Hjärtat bultade, både av den fullständiga paniken och bristen på luft.

Då vid hans sida fanns plötsligt en stor varelse, säkert stor som en fullvuxen man, först trodde han att det var Krister, men sedan kände han att det var en jättestor fisk. Den slemmiga kroppen strök sig mot honom. Fast det var dålig sikt kunde han se att fisken var mörk på ryggen och silvervit med en anstrykning av mässingsgult på sidorna. Nu höll han säkert på att bli tokig, kanske detta var sista stadiet innan allt var slut. Fisken dök ner längs hans kropp

och ner mot båten innan den började simma längs med båtkanten. Med en kraftig klatsch av stjärten virvlades plötsligt ett hål upp längs hans fot och hans ben var plötsligt loss.

Han förstod aldrig riktigt om han själv hade sparkat sig loss eller om fisken hade befriat honom på något sätt, men plötsligt var han på väg upp mot ytan. Några decimetrar innan han nådde ytan kunde han inte hålla andningsreflexerna stången utan drog i sig flera decimeter sjövattnet rakt ner i lungorna.

Han kom i alla fall upp och kunde få tag i bojen. Där låg han och hostade och drack luft i hastiga andetag. Kallsuparna hade gjort honom helt medtagen och det var med nöd och näppe han orkade hålla sig kvar vid bojen, men han var helt borta och låg och flämtade.

Krister simmade fram till honom. ”Vad fan, va länge du var nere, jag blev ju riktigt orolig”.

Men han var så trött att han inte ens orkade svara, men han ville ha hjälp att flyta, men orkade inte förklara det. Som tur var förstod

Krister det och tillsammans låg de en lång stund vid bojen innan han klarade av att simma de få metrarna till båten. Där låg de också en lång stund och hängde i en tamp, innan han orkade säga något.

”Fan, jag höll ju på att drunkna,” var allt han orkade säga.

Efter ytterligare ett tag kravlade han sig upp på båten och la sig på durken. Han brydde sig inte om att han låg tvärs över hårda kanter och slöt ögonen och pustade ut. Genom ögonspringorna skymtade han den starka solen och nu trängde också barnskratten in i hans medvetande. Jag klarade mig, tänkte han.

Undrar vad det var jag såg under vattnet. Var jag så omtumlad att jag inbillade mig detta med fisken och egentligen kom loss själv. Så stora fiskar finns väl inte i den här sjön, tänkte han.

Just då hörde han ett stort plask och Krister som ropade, ”Kolla, vilken fisk, den måste säkert vara över en meter”.

Augusti

Det är en fin kväll och vi tar därför ut cyklarna och fyller cykelkorgen med lite skymningsfika. De torra grusvägarna är enkla att cykla på och det går fort, men då och då stannar vi till. Några får som går och betar i kvällssolen måste bara klappas lite mellan öronen innan vi återupptar cyklandet. Nästa gång vi stannar är det vid en hage där några fölunger leker med varandra. De skuttar iväg och tävlar med varandra i hagen innan de letar sig tillbaka till sina mammor för att få i sig en sista kvällslurk mjölk.

Själva stannar vi till vid den gamla kyrkoruinen där vi dukar upp vårt medhavda fika. Det blir kaffe och några hembakta bullar. En gammal schal får tjänstgöra som duk och idag har vi t o m tagit med oss trämgarna för att det ska se riktigt fint ut vid vårt fika. Vi sitter en bit utanför ruinen och tittar ut över landskapet. På fälten kör en skördeträska och lämnar stora vita bollar efter sig. Den kör envetet fram och tillbaka, nästan dygnet runt för att så snabbt som möjligt hinna skörda innan vädret blir dåligt.

Vi avslutar vårt fika vid niotiden innan det är alldeles nermörkt och börjar hemfärden, för vi vill inte sitta i kyrkoruinen när det är alldeles svart. Då vet man inte vad som kan hända.

Den gamla ruinen

Klockan var några minuter i midnatt när Eva Gustavsson klev av bussen en sen augustikväll 1992. Det var svart ute, så när som på gatubelysningen och ljuset från en och annan bil som gled förbi. Eftersom det inte var någon måne, var det också ganska svart, men himlen var klar så stjärnorna syntes tydligt. Det gick nästan att skymta vintergatan, men gatuljusen från Stockholm gjorde dock himlen en aning för ljus.

Hon skyndade sig upp längs allén, där de tunga trädkronorna nästan hängde över henne med askarnas grova grenar som sträckte sig in över vägbanan och mot henne. Ett flöjtande hohooohoho hördes uppifrån ladorna. Det var en kattugglehane som ropade och genast svarade en hona med en hastig rad klävitt. Efter det var det full konsert, där också ugglebarnen stämde in. Här i allén kändes det nästan lite otäckt, tur att hon inte var mörkrädd av sig.

Men omedvetet skyndade hos sig lite snabbare fram, det var ju ganska långt att gå innan hon äntligen skulle kunna krypa ner i sin säng.

Men kvällen var ljummen och det var lätt att gå. Trots det var hon ganska trött när hon stod upp på kullen vid kyrkoruinen. Nu behövde hon hämta andan en liten stund.

Hon klättrade upp på en stor vit ensilageboll och dinglade med fötterna. Här bredvid vägen låg redan en stor del av årets skörd av hö i dessa inplastade ägg. De liknande stora fjärilsägg och hon brukade ofta fantisera om hur larverna eller fjärilarna skulle se ut när de skulle kläckas. Vilka mastodontfjärilar det skulle bli som kunde fladdra över landskapet. Hon fnissade lite för sig själv när hon såg den synen framför sig. Hon kände sig så glad, ikväll hade hon ju suttit länge på en krog inne i Stockholm tillsammans med några goda vänner och de hade haft det så trevligt.

Det var en sen natt i augusti 1842 när Martin Larsson gick hemåt på körvägen längs sjön. Han hade just lämnat krogen vid allfarsvägen, men var inte alls på gott humör. Han var så förbannad, dessa insmickrande falska kvinnor, som var så väna, men som hade så mycket falskhet i sig. Han hade

suttit på kvällen med de andra drängarna i bygden och druckit öl. De hade varit slättergille och de hade undfägnats väl med både mat och dryck. De hade då kommit in på ämnet kvinnor och de hade alla utgjutit sig om de falska styckena. De lät så väna, men visste hela tiden hur de skulle dra slipstenen och få som de ville.

Ewa Gustafdotter hade kommit fram till honom när de satt och drack det sista slätterkaffet och satt sig riktigt intimt intill honom så att alla skulle se dem. Han hade flyttat sig lite besvärat åt sidan, men hon hade lutat sig fram mot honom och lett med ett lent leende. Jag tror att vårt lilla felsprång i början av sommaren har burit frukt, hade hon sagt, medan hon kladdade sig lite närmare. Han såg att far hade tittade åt deras håll och undrat vad som försegick mellan dem. De hade bara varit tillsammans en enda gång, i början av slättern vid det första slätterölet. Då hade han varit rusig och glad och hon hade riktigt bjudit ut sig till honom.

Undrar om det ens var hans barn, det fanns nog andra i byn som ock-

så kunde ha varit framme. Det här giftet var inte heller det som far och mor hade tänkt sig, men han förstod att det var svårt att komma undan. Hon var tillräckligt rik och väl ansedd för att hon skulle kunna vara ett parti åt honom, om än inte det bästa. Både före deras kväll och efter hade han aldrig varit särskilt förtjust i henne, hon baktalade ofta andra medan hon själv knapast gjorde ett skapandes grann.

Illvillig var hon, precis som hennes mor, som var känd i hela bygden för att hon var en le skvaller-kärring. Fy fan, skulle han nu dras med henne hela livet. Så falskt att bjuda ut sig som en hynda bara för att fånga honom. Han visste att han var ett gott tycke – och så hade hon passat på när han var lite full.

Han som hade vilat ögonen på den snälla och dugliga Brita när de satt i kyrkan, men ännu inte riktigt vågat prata med henne. Skulle allt detta nu gå åt skogen.

Han trampade på med raska tunga steg, genom allén, där träden stod på givakt. Det hördes ett hooohoho från en uggle och en

annan svarade med klävtitt innan ytterligare några fyllde i. Usch det var en natt då man inte visste vilka otyg som var ute. Han tog ut stegen ytterligare och var riktigt flåsig när han kom upp för backen fram till kyrkan.

Innan han fortsatte måste han pusta ut en liten stund. Han stannade vid hässjängerna som ännu inte använts. De såg ut som stora pålar där de låg i en hög, med en spetsig ände för att sticka ner i marken. Han vilade handen mot den spetsiga änden på en av pålarna. På ängen nedanför kyrkan var redan hässjorna uppsatta och stod som långa rader ner mot sjön.

Här uppe på kullen stod den gamla sockenkyrkan svart mot natthimlen med alla stjärnorna bakom. Vintergatan lyste riktigt vit som en rand mitt på himlen. För bara några år sedan hade kyrkan avsignats och övergivits. Nu användes kyrkan på andra sidan sjön istället. Det här var en otäck plats att passera.

Nu hördes från den kyrkan ett svagt ringande från kyrkklockorna, klockan var 12 på natten.

Eva reste sig från ensilagebollen och gick långsamt in i kyrkruinen. Så vacker, men otäck den var. Den ena gaveln var nästan intakt medan av de andra väggarna återstod nästan ingenting, bara de nakna stenmurarna. Hon ställde sig och tittade upp mot det runda fönstret i den östra gaveln.

Martin kramade hårdare om trästören. Förbannade kvinnor. Med ilska steg öppnade han dörren och klev in i kyrkan. Redan hade förfallet börjat synas och kyrkan såg otäck mörk ut nu när inga prydnader fanns kvar och de vita väggarna hade börjat mörkna. En fladdermus stördes av hans intrång och kastade sig förbi honom upp mot det runda fönstret i den östra gaveln. Han ryckte till och lite rusig och sluddrig for han ut i ”Förbannade kvinnor, må djävulen ta Ewa”.

Eva kände hur en svart fladdermus snuddade förbi hennes ansikte innan den letade sig ut genom det runda fönstret. Men allra tydligast kände hon någons oresonliga vrede

svepa ner över henne, där hon stod. Det var också det sista hon kände.

Ingen kunde förstå vad som hade hänt med Eva efter det att man hade sett henne stiga av bussen.

Men hade man tittat riktigt noga hade man nog sett att det fanns en ny gravsten vid den gamla ruinen, där namnet Ewa Gustavsson 1822 – 1992 stod inpräntat.

September

Vi är trötta efter att ha varit ute en hel dag. Vi har hållit igång en stor del av dagen med fågelskådning. När högtrycksdagarna kommer i slutet av september är det många flyttfåglar som lämnar Sverige. Visserligen har de första flyttfåglarna vänt söderut redan i juli, många vadarhanar lämnade då sina makar i familjebestyren medan de själva drog söderut. Någon månad senare följde resten av familjerna efter, men detta har gått de flesta obemärkt förbi. Men nu när många rovfåglar letar sig söderut, ibland i små skruvar är det lättare att varsebli att året ändrar sig. Från skogsdungarna hörs ormvråkens ynkliga pip när de försöker hålla ihop familjerna. Idag har vi också fått se en stor havsörn på nära håll där den följde sjöns lopp i sin väg ut mot havet.

Efter den långa dagen ute tycker vi dock att det är riktigt skönt att krypa inomhus och ta kaffet på maten framför fönstret medan skymningen faller. Just innan det börjar mörkna vid halv åttatiden på kvällen drar ett gäng grågäss fram lågt över sjön. I större och större flockar samlas de varje dag innan de går till vila. Men snart ska de lämna bygden. När mörkret och nattkylan kommer kryper rådimman fram över sjön och letar sig upp längs strandkanten. Dimmorna böljar och dansar fram i den svaga nattbrisen och det kan föra med sig vet man aldrig.

De frostnupna tårna

Så fort det var det minsta kallt ute frös han alltid om sina tår, speciellt om långtån. Det spelade ingen roll om han hade tjocka sulor, skoterkängor eller några andra riktigt varma skor, tårna blev ändå alltid så kalla. Värst var det med vänsterfoten, den frös han om även om det var plusgrader ute. Det räckte att det var det minsta råkallt ute.

Det hade börjat redan när han låg i lumpen och antagligen hade han förfrusit tårna när han hade stått på vakt. Åtminstone sa han det till frun när de var ute och promenerade och han frös om sina fötter.

Han visste nästan säkert vilken kväll det hade hänt. En kylig kväll i september när han hade haft gryningsvakten. En morgon när det hade krupit ner mot minusgrader. Det hade varit en av de första frostnätterna under det året. Men riktigt hela sanningen om natten hade han inte berättat för någon, inte ens för sin fru.

Han hade blivit väckt klockan fyra på natten, medan det fortfarande var svart ute. Det hade varit svårt och motigt att kliva ur den varma

sovsäcken och överge kaminen som glödde svagt i mörkret, men det var ju hans tur.

Väl ute började han vakna till och han gick några vändor för att snabbt bli varm. Då och då stannade han till och spanade upp mot himlen. Det var en riktigt stjärnklar natt och i mitten av himlavalvet kunde han se Cassiopejas dubbel-w, medan Orion med sin sköld och svärd blickade ner mot honom rakt i söder. I norr växte granskogen tät, men där visste han att Karlavagnen borde finnas. Som ett stråk kunde han också se Vintergatan med sitt stjärneljus.

För varje runda som han gick ljusnade det alltmer och konturerna av enarna ner mot hagen vid sjön började alltmer bli skarpa, medan stjärnorna bleknade bort. Snart bredde sig ett blekt gryningsljus ut sig, som gjorde det öppna landskapet tydligt medan skogen fortfarande bildade en mörk och hotfull fond i bakgrunden.

Han svepte rocken tätare omkring sig, med gryningsljuset kom också den kallaste timman på dygnet.

Han gick med raska steg nästa vända för att låta blodet pumpa kroppen varmare. Med kylan kom dimman smygande nerifrån sjön och våtmarken. Kölddimman smög upp mot kanterna, först alldeles stilla, men sedan när en liten svag pust kom, dansande med slingor som kröp iväg åt olika håll.

En slinga letade sig fram mellan enebuskarna och kittlande några enbär i handen, medan ett par slingor dansade rakt upp i luften i glädjesprång. Han stirrade fascinerat på dem och glömde att gå sin vända. En av slingorna vände hastigt upp mot granskogen, innan räddhågan blev för stark och den dansande tillbaka till de andra i våtmarkens trygghet. Nu bjöd en annan dimslöja upp en av enbuskarna till dans. Det var ett ungt kvinnoväsen som vaggade på höfterna, nästan som i en indisk magdans, medan de gråa dimslöjornas kjol svajade med. Ett böljande hår, med stora lockar ringlade sig ner över ryggen, svallande när hon försökte få den stela engubben att svara på inviten. Med ett lätt fniss, trippade hon iväg på dansande barfota fötter till nästa engubbe.

På vägen till honom mötte hon en annan älva och de tog tag i varandras fingertoppar och dansade en ringdans tillsammans innan de återigen försökte bjuda upp de stela engubbarna. Fnitter och skoj hördes upp till honom när de gladdes åt sitt gyckel med enarna.

Nu dansade de upp mot andra sidan av sjön och han sträckte på halsen för att se dem bättre. Motvilligt tog han en runda till. När han kom tillbaka till gläntan kunde han inte se dem någonstans, tills han plötsligt hörde ett dämpat skratt pusta till precis i hans nacke. Det var en varm lockande pust rakt i nacken, en pust som fick hans hår att resa sig rakt upp. Han ryckte till och vände sig om och där virvlade de runt omkring honom i en yster ringdans.

Han blev alldeles torr i halsen där han stod och tittade på de tre flickorna, han som inte sett kvinnfolk på ett par veckor och särskilt inte på detta sätt. Under sina slöjkjolar och de långa böljande håren var de alldeles nakna. Här och där skymtade han ett naket knä, barfota små fötter och gungande toppiga

bröst. Han fuktade sina läppar och vände sig och tittade på än den ena, än den andra.

Med lite stappliga steg, i tunga militärkängor, närmade han sig den ena av flickorna. De fnittrade och fnissade högt medan de dansade undan en bit från honom, men de behöll hela tiden älvringen omkring honom. Han lockades till att ta ännu ett steg mot en av de andra flickorna, men ringen böljade ut bort från honom, så att han inte nådde några av flickorna. En av flickorna sträckte dock ut en fingertopp mot honom och snuddande nästan hans hand.

Så fortsatte de medan de bildade en konstig dans, de i en yster dans omkring honom än dansande åt och ena hållet än åt andra hållet, medan han stegade stapplande fram med ett steg i taget i mitten av ringen. Den ystra dansen virvlade fram allt närmare våtmarken och sjön.

Då ljudet reväljen från trumpeterna långt borta från förläggningen och de skingrades blixtnabbt. Kvinnokropparna upplöstes medan

dimslöjorna sjönk ner i marken och försvann. Kvar låg ett frostlager och glittrade i gräset längst ner mot sjön, medan höjderna saknade frostsår. På de uppstickande grässtråna fanns en svag frostglans, som av diamanter, som speglade det svaga gryende morgonljuset.

Han ryckte till och kom ihåg att han gick på vakt och att det var dags att väcka de andra. Nu gällde de att skynda sig tillbaka innan de andra hade märkt att han hade försvunnit. Innan han gick tillbaka föll hans blick på kängorna och han såg att ett stråk av frost låg tvärs över skorna, särskilt på den vänstra skospetsen.

Oktober

Så här i slutet av månaden när sommartiden har upphört kommer plötsligt skymningen och natten redan på eftermiddagen. Fläkten av sommar och tidig höst försvinner och det är lätt att gå i idé. Dagarna kan fortfarande vara fina, men eftersom de nu är så mycket kortare, gäller det att hinna vara ute i dagsljuset. Nu går solen ner redan vid fem-sextiden och skymningskurandet kommer samtidigt med middagen, åtminstone de dagar det inte blir alltför sen middag. För att leva med årstiden är det först nu som ljusen kommer fram till middagsmaten, nu när det är riktigt svart vid middagstid.

Livet blir plötsligt mer centrerat kring arbete och utevistelsen koncentreras till helgerna. Tempot skruvas upp med saker som ska vara avklarade för årskiftet samtidigt som energin sjunker i takt med tillgången till dagsljus. Det känns alltmer viktigt att försöka ta vara på de dagar som är soliga och fina innan mörkret lägger sig över landet. Klara höstdagar med brinnande höstlöv kan vara en lisa för själen.

Det var en krispigt klar oktoberdag, en dag då luften var så blå och genomskinlig att den verkade vara gjord av glas. Inte ett moln syntes på himlen. Vinden var nästan död, det var bara ibland som en svag vind pustade till genom träden.

Jag gick ner till stranden och drog ut kanoten i vattnet. Vågorna som bildades när jag sköt ut kanoten blev en spjutspets ut i sjön och spred sig långsamt över vattnet. Vattnet var nästan stålblått, alldeles stilla så när som på mina paddeltags spår. Det verkade nästan segt och tungt och det skulle antagligen inte dröja så länge innan isen skulle lägga sig.

Vassen var redan guldgul och en del av björkarna hade antagit en gulgrön färg medan de som stod längre ner mot vattnet fortfarande var mättat gröna. Alträden i rad längs stranden på andra sidan var också klart gröna, medan barrskogen längre bort hade en blågrå ton i det gröna. Lönnarna och almarna intill den gamla gården lyste dock riktigt röda långt borta i fonden. I år hade det varit en solig och klar höst där nattkylan hade kommit

krypande framåt kvällen, så därför var färgerna extra vackra.

Jag paddlade långsamt och försiktigt, rädd för att störa det stilla vattnet, längs sjöstranden bort mot udden. Då och då lät jag paddeltagen vara och gled fram medan jag tittade mig omkring. Långt borta vid utloppet drog en gåsplog fram, inga röster bars ända hit. Gässen hade de senaste veckorna samlat sig i allt större flockar och snart skulle de alla vara borta. När isen väl hade lagt sig hade de inget här att göra.

Inte för att jag var speciellt trött men det var ändå skönt att vila på paddeltagen en stund vid udden. Några meter från stranden stod en gammal stor asp, med grov bark som var klädd med gula vägglavar och buskiga gråa brosklavar. Aspen hade fått vackra färger, med en del gröna blad närmast stammen, men med gula, orange eller röda blad längre ut på grenarna. Vissa blad var flerfärgade med grön färg i nerverna medan bladspetsen kunde vara helt röd.

Det var så vackert att jag bara njöt av färgspelet. Jag tittade ner i vattnet där aspens färger speglade sig. Det kom en liten svag vind och vattenytan krusade sig och bilden förvandlades till en ovanligt färgstark Monettavla, där färgerna flöt ut i fläckar.

Det rasslade tyst från trädet när alla bladskivorna darrade. Det var ju en asp, *Populus tremula*, en poppelsläkting, trädet med de skakande bladen. Bladskäftet var helt platt och var vänt 90 grader mot det platta bladet. Det gjorde att bladet rörde sig för den allra minsta vindpusten, antagligen för att alla bladen skulle få maximalt med ljus.

En vindpust kom och det rasslade till i löven medan färgerna glittrade i vattnet. Om man lyssnade riktigt noga kunde man nästan tycka att det var en symfoni som spelades. Det lätta rasslandet lät som pianomusik som klingade rofyllt och lyssnade man riktigt noga kunde man höra att det var samma harmonier som kom tillbaka om och om igen. Tillsammans med den lugna vattenytan skapade detta - den totala friden.

En skarpare vindpust, bröt upp vattnets mosaikfärger till en grå obestämd färg och det lät som en skarpare mer skärande elgitarr flätade sig in i ljudbilden. Rasslandet fortsatte, men ett brummande hummande blandade sig in i leken.

Jag spände hörseln och märkte att jag kunde höra en dov sång, en sång som liknade en tibetansk strupsång. Och jag hörde ord som jag kunde förstå. Tempot skruvades upp och jag sveptes in i ljudet och färgerna. Jag slöt ögonen och bara lyssnade.

*Stress, stress, stress
 deadline, deadline, deadline
 måndag
 avrapportera projekt ett
 tisdag
 redovisa läget projekt två
 onsdag
 uppstartsmöte projekt tre, bokslut
 projekt ett
 torsdag
 ändrade bud projekt fyra, budgetera projekt tre, start projekt fem
 fredag
 rapportera projekt fem, lägg ner projekt tre, börja om med projekt två, budgetera projekt fyra
 lördag
 KONKURS*

Trädet rasslade till från fot till topp medan musiken stegrades till ett crescendo. En svärm av illande röda löv sveptes ned av virvelvinden. Det var som om färgerna i löven återspeglade den oro som fanns i trädkroppen.

Så blev allt stilla och bladskivornas färg kunde läsas i sin helhet i vattenspegeln.

En sakta vind började blåsa igen och löven började rassla och den

lugna pianomusiken återkom, men nu ackompanjerad av en ensam flöjt i bakgrunden, allt i moll. Det brummande ljudet från löven återkom och jag kunde åter höra ord.

*Uppköpta, bortlejda
 nymöjligheter, omöjligheter
 måndag
 projektledarkung tar nya tag, nya utmaningar, färgerna gnistrar i självtrogna ögon
 tisdag
 initiativrika projektförslag gödslar ledningen med nya idéer
 onsdag
 självförtroendet splittras mot lönsamhetens golv
 torsdag
 så många unga kunniga
 fredag
 obehövd
 lördag
 då gick jag min väg*

En svärm av blad sveptes ned från aspen, gula och orange, men inga röda. Trädet stillnade men inte

helt, en stilla, lugn och harmonisk melodi bar fram den vänliga brummande rösten.

*Fridefullt
 bo i trädets själ
 bara årstidernas förändringar
 att lyssna till*

Själv vände jag kanoten och paddlade tillbaka i det lugna vattnet.

November

Hela dagen har varit grå, kall och tyst. Färgerna har sedan länge försvunnit. Det började när löven föll från träden och sedan bleknade även åkerstubbens färg och i blekt novemberdagsljus är därför det mesta grått. Någon håg till att gå ut finns inte, men för att hindra ruggigheten att sätta bo i kroppen har vi tvingat oss ut någon timme mitt på dagen. Det blev till den gamla granskogen. Granskogen som ser lite förfallen ut, med sina träd som nästan slår knut på sig själva, med de mossiga stenblocken och där granrötterna gömmer på små håligheter. Men det blev bara en kort promenad, när det inte finns någon snö är allt så mörkt och dunkelt inne i skogen och känns lite farligt.

När vi kommer hem sätter vi på lite fika och sitter redan vid tretiden med en brasa tänd. Nu känns det skönt att inte vandra omkring ute i den kalla fuktiga skogen när mörkret faller. Istället är det härligt att ta fram en riktigt bra bok och värma sig vid brasan innan det är dags att göra i ordning middagen.

Bergtagen

Sömndrucken stod hon redan vid dörren innan hon undrade vem det var som hade knackat på mitt i natten. Motvilligt hade hon hasat sig ur den varma, goa sängen och stuckit in fötterna i tofflorna innan hon gick ut i hallen för att öppna.

Deras hus låg mitt inne i stor-skogen, så det var inte så ofta som någon knackade på här och särskilt inte mitt i natten. Hon öppnade dörren och kikade ut, men det var nästan svårt att se något för hon hade glömt att tända ljuset när hon öppnade.

Innan hon hade fattat vad som hade hänt hade någon dragit ut henne genom dörren och ut på gräs-mattan. Hon såg bara ryggen av vad som såg ut som en ganska liten man. Ryggen var bred och krum och kappan han hade på sig såg i mörkret mörk ut. Han var stark och släpade iväg henne med ett hårt grepp om armen och redan hade de hunnit till skogskanten innan hon förstod vad som höll på att hända. Hon försökte skrika men fick inte fram ett ljud.

Inne i huset började redan bädden att kallna och Stig i sängen bredvid vände sig om borrhade sig djupare ned under täcket, medan han stönade högt. Lilla Lisa kröp närmare pappa för att få lite värme från honom när det blev kallt i sängen där hon låg.

Mona hade nu blivit klarvaken och försökte sätta de bara fötterna i marken för att bromsa, men det var bara fotsulorna som brände till när barr, pinnar och stenar stack henne under fötterna. Lätt som en plätt ryckte också mannen framför henne till, så att hon snubblade framåt och sprang i hans riktning några steg.

Det var riktigt mörkt ute, det var ju mitt i natten och långt inne i skogen. Visserligen var månen uppe, men det gjorde bara att man kunde skymta månljuset genom grantopparna. Det var inte heller någon snö på marken, även om marken här och där var frusen och vattenpölar hade en tunn ishinna över sig. I vissa sänkor låg också köldimman kvar medan den på andra håll hade format rimfroststrängar på barren.

Det var kallt om fötterna, det brände, det kändes som att gå på glödande kol. Men snart blev fötterna stumma i kylan. Hon snubblade mer och mer när känslan försvann, men varje gång ryckte han upp henne på fötter igen. Han släppte inte greppet kring handloven.

Tills slut hade de kommit till en glänta där månljuset gjorde att det var möjligt att se lite mer än bara mörka skuggor. Här stannade han upp och vände sig mot henne.

Hans ansikte var något som hon aldrig i sitt liv kunde föreställa sig, det liknade mest en gammal stubbe, med något som såg ut som en kvist till näsa. Några svarta kolstycken var ögon, med en vass glimt av ilska som glänste i dem. Nu kände hon sig helt skräckslagen, vad var detta för något.

”Varför, varför”, sa han med anklagande röst medan han med sin knotiga hand pekade ut över gläntan.

Hon tittade sig runt omkring och såg att det inte var en vanlig skogsglänta hon stod i, utan att det var

yttersta delen av ett ganska stort hygge. I kanten låg en stor trave timmer och väntade på transport ut ur skogen. Själv stod hon på kanten till ett gigantiskt körspår, där vattenpölar hade samlats i botten. Längre fram låg några få granruskor patetiskt utlagda för att hindra att marken skulle bli totalt sönderkörd. Men av det lilla hon såg verkade det inte ha hjälpt mycket. Överallt löpte djupa körspår tvärs över hygget. Antagligen hade man kört här innan marken var frusen och kanske rent av någon natt. De stora skogsmaskinerna måste ju oftast användas effektivt och blev det mörkt var det ju inte lätt att se hur man skulle lägga upp körningen.

Kunde det vara detta han menade, hygget med sina körskador.

”Varför har ni gjort så här”, gnällde han till.

Hon visste inte vad hon skulle svara, men på ett sätt blev hon lugnad. Det kanske inte var så farligt det som skulle hända. Det kanske inte var någon våldsverkare som dragit iväg henne utan bara någon som bodde djupt inne i skogen.

”Jag vet inte”, sa hon, men tänkte att det var väl kortsiktigt lönsamast att göra så här. Hon hoppades att han skulle nöja sig med svaret.

”Du får inte göra så här”, skrek han i falsett.

Nu började hon undra om han var riktigt klok. Hon backade några steg för att komma undan.

Då såg hon hur flera underliga var-
elser gled fram ur vatten-groparna, bakom buskar och kom allt närmare. En stor hund, eller vad det var, stirrade ilsket på henne med gulstickiga ögon.

Nu kunde hon inte klara mer, utan vände om och sprang allt vad hon förmådde - hemåt.

Skogen blev snart tät och knotiga granar böjde sig ner efter henne för att fånga henne. Fötterna fastnade i håligheter gjorda för småtroll och andra skogsvarelser. Hon slet sig loss och sprang, men mossiga stenbumlingar gjorde att hon fick springa runt stenarna, så det gick så långsamt. Bakom sig hörde hon springande steg och tassar som

smattrade till över vattenpölarnas nattis.

Nu var hon rädd. Det kändes precis som att vara i en mardröm.

Så var det en krokig rot som satte krokben för henne och hon ramlade pladask rakt framför en stor högstubbe, som pekade ett finger rakt mot henne. Hon kände sig helt tillintetgjord och förlamad. Hon kurade ihop sig i skydd för det anklagande fingret, men kände hur kylan trängde in i kroppen. Benen stelnade där hon låg hopkrupen och hon kände att hon inte kunde röra ett enda finger. Hon stelnade alltmer och kände snart att hon var som ett stort stenblock.

Plötsligt kunde hon se sig själv uppifrån, där hon låg på marken medan mossan alltmer täckte henne.

Var det detta att bli bergtagen, det som hon hade läst så mycket om i de gamla sagorna, tänkte hon. Hon skrek till.

Sängen var genomdränkt av svett när hon vaknade till av sitt skrik.

Samtidigt blev hon medveten om att det knackade på dörren. Hon hasade upp, fortfarande full av drömmarnas värld. Hon klev ner på det kalla golvet och stönade till när fotsulorna nådde golvet. Det gjorde ont, men hon satte in fötterna i tofflorna och hasade ut mot hallen för att öppna.

December

Det är varmt och gott i köket där vedspisen är tänd. Kaffet är nykockt och flera sorters kakor är uppbullade på fatet. Det är eftermiddag klockan tre på julafton och det är dags för Kalle Anka.

Solen har redan gått ner och det råder skymning ute när TVn sätts på. Hela familjen sitter hopträngd i sofforna framför TVn, medan vi mumsar på eftermiddagsfikat. Alla stämmer in, en timme senare, när Benjamin syrsa sjunger ”Ser du stjärnan i det blå”, precis som de flesta svenskar gör denna dag.

Ute är det nu totalt svart, men det gör det extra mysigt när vi sätter oss vid bordet med tända ljus. Nu hugger vi in på fars hemgjorda sill och många andra sillsorter. Skinka, Jansson, svenska köttbullar och andra maträtter sällskapar snart sillen i magen. Men gröten får anstå till en senare dag. Hoppas tomten har förståelse för att han får vänta på sin portion. Senare på kvällen när julklapparna är utdelade kanske vi sätter och läser en berättelse högt, en snäll saga, en riktig julsaga, så att ingen ska bli rädd.

En riktig julsaga

Det var eftermiddag, dan för dopparedan. Imorgon var det julafton och allt borde ha varit underbart, men livet var så tungt, så svart och dystert, som vädret ute. Ute hade det nu en längre tid bara varit några plusgrader, inte riktigt regn men smådis och dropp mest hela dagarna. Dagarna som inte blev mer än en kort dager innan det åter var kväll, årets kortaste dagar.

Men inte hade det varit så mycket gladare i Tinans hjärta även om det hade varit fullt solsken ute. Ångesten hängde tung i Tinans hjärta och kroppen kändes helt kraftlös, där hon stod och långsamt samlade upp den ena hästbollen efter den andra på sin grepe. Hon silade långsamt bort ströet innan hon med en kraftansträngning lyfte grepen till skottkärran och tömde sin last med dynga där.

Hon mockade åt Jarpur, den 10-åriga bruna valacken. Det var hennes egen häst, en islänning, född på Island. Där hade han växt upp, i friheten med de andra hästarna. På fjället, nedanför glaciären, på de gröna ängarna, där hade han levt. Dit hade hon varit

för fem år sedan när de hade köpt honom.

Då hade hon varit så lycklig, men nu var det slut på lyckan. Då hade pappa jobbat på ett stort IT-företag som gjorde pengar som gräs, åtminstone verkade det så för Tina. Det var så självklart att de skulle kunna resa utomlands både vår och höst, ibland även på sommaren, men nu hade allt blivit annorlunda sedan pappa blivit arbetslös. I våras hade företaget där han jobbat gått i konkurs och han hade varit arbetslös sedan dess. Stämningen hemma hade varit tryckt och irriterad och några resor hade det inte varit tal om.

Men det hade inte gjort Tina så mycket, hon hade smitit iväg till stallet och tillbringat all sin fritid där. Hon och Jarpur hade varit ute tillsammans på långa turer i skogen eller också hade hon varit i paddocken där hon tillsammans med de andra tjejerna i stallet hade ställt upp hinder och lärt Jarpur att hoppa. Det var så roligt när hon kände hans ivriga kropp vända upp och galoppera mot hindren. Så hade sommaren förlöpt utan att hon saknat resorna det minsta.

Men nu var livet svart, så mörkt och utan hopp. Mamma och pappa hade sagt att de måste sälja Jarpur. De inte hade råd att behålla honom. Först hade hon inte trott på dem och bara blivit så inne helvete förbannad. Men nu hade de diskuterat detta under en månads tid och det hade blivit ett ultimatum, att efter nyår skulle de annonsera ut Jarpur till försäljning. De lovade att hon skulle få åka på en skidresa till Åre istället, men det var hon inte det minsta intresserad av.

Tina hade funderat på alla möjliga sätt att försöka behålla Jarpur, någon hon kände kunde köpa Jarpur och låta henne rida på honom, rymma hemifrån med Jarpur och gömma honom i en koja i skogen. Den ena idén efter en andra hade hon förkastat och det kändes alltmer tungt ju närmare nyår det blev. Julafton imorgon var ingen efterlängtdag, det var bara ytterligare en dag närmare det oundvikliga.

Hon tittade på den välskötta boxen och granriset som prydde boxväggen innan hon gick ut i hagen och visslade på Jarpur som

kom lunkande mot henne. Han ställde sig och blåste i hennes öra, medan hon borrade in huvudet i hans man och lät tårarna fastna i den lurviga vinterpälsen. Så stod hon länge innan hon släppte in honom i boxen och gick hemåt med nedböjt huvud, stirrande rakt in i vattenpöslarna.

Stallkatten, Petrus, skyndade sig ut från stallet innan Tina stängde dörren. Han ruskade på sin päls och stod en stund och tvekade innan han gav sig ut i det ruggiga vädret. Det var verkligen inget väder för en katt. Men han hade ett ärende som han måste utföra just ikväll, dagen innan julafton.

Just där skogen tog vid, i ett snår intill hagmarken, fanns en liten kulle där enarna stod täta. Mellan enarna längst ner i fjolårsgräset öppnades en mycket liten svart källardörr. Här tittade inget mänskligt öga in i snåret och även om det hade gjort det hade det knappast fått syn på den lilla dörren, som mest liknade en murken stubbe.

Dörren knirkade till innan den föll upp och la sig tillrätta på marken.

I trappan ner mot källarhålet stod en liten varelse, helt klädd i gråa vadmalskläder. Han tryckte ner den lilla toppluvan tätare över ansiktet när han mötte regndiset innan han klev upp. Det var svårt att veta om denna lilla varelse var en människa, mus eller något helt annat. För liten för att vara en människa och för mänsklig för att vara mus. Åldern var inte heller lätt att se, men lite grått hår stack ut under mössan och på hakan satt en lockigt lavgrått skägg. Men ansiktet var alldeles slätt och runt utan den minsta lilla åldersrynka.

En skugga slöt upp intill honom. Det var stallkatten Petrus som artigt bockade och strök sitt ansikte mot den gamle mannens kropp. Den lille tomten nästan tappade balansen av kattens kärvänlighet, men snart äntrade han ryggen på katten. Med ett raskt trav var de strax ute på den lilla körvägen som ledde mot stallet. I natt hade de mycket att styra om innan det blev julaftonsmorgon.

När de begav sig hemåt i den tidiga julaftonsmorgonen, medan det ännu var mörkt, hade

temperaturen sjunkit och det snöade stora flingor som långsamt singlar ner mot marken. Väl hemma igen skyndade sig tomten att stänga den lilla dörren. Nu var han trött och ville bara sova.

Tina sov länge på morgonen, det fanns inget roligt att vakna till. Men väl uppstigen skyndade hon sig iväg till stallet, för hon ville inte se alla julförberedelser. Hon önskade sig absolut ingenting till julklapp och hade pliktskyldigt köpt något till mamma och pappa. Men helst önskade hon att julen redan var över, fast då skulle det vara närmare till nyår och det ville hon ju inte heller.

Idag var ljuset annorlunda, det hade slutat att snöa, och gott och väl en decimeter nysnö klädde allt. Grenarna hade tjocka lager av lätt och vit snö. På vägen syntes ännu nästan inga spår utan Tina bildade ett litet spår med sina fötter där hon gick. Det var julkorts vackert ute, men Tina kunde inte glädja sig åt detta. Förut hade hon tyckt att det skulle ha varit underbart att ta ut Jarpur på gårderna och tölta eller

galoppera i snön så att det hade sprutat snö om dem, men inte nu.

Hon öppnade staldörren och satte på en grimma på Jarpur och ledde ut honom i hagen. Innan hon släppte loss honom tog hon fingrarna och kammande dem genom manen. Han var så go.

Hon gick efter grepen och skottkärran och började plocka upp hästbollarna. Hon tog en hög bollar och strö i grepen och började vaska ur ströet mellan pinnarna och fick bara kvar bollarna. Usch idag, kändes det extra tungt, det var riktigt tungt att hålla grepen.

Stallkatten Petrus hoppade upp på boxkanten och tittade på henne när hon jobbade. Han la svansen i en liten slinga runt kroppen där han satte sig och balanserade på den smala kanten. Tina vände upp grepen och lät bollarna ramla ner i skottkärran. Men det var ingen lätt och ljudlös duns utan en skarp klang när bollarna ramlade ner i kärran. Det lät som om de var sten. Hur hade Jarpur kunnat få i sig en sten?

Hon gick fram till skottkärran och tittade. Där låg flera bruna hästbollar, men i en av dem skymtade hon en gul färg under torven. Hon tog upp och tittade på den. Hon höll den försiktigt mellan tummen och pekfingret och kikade på den mot ljuset.

Den liknande på pricken en av de där guldnoggets som hon hade sett i Carson City i USA. Hon blåste bort torven och fram trädde en sten med mörk gul glänsande färg.

Kunde det vara sant? Kunde det vara guld!

Petrus ögon glimmade till, medan han tog upp sin högra tass och slickade den noggrant medan han iakttog Tina i ögonvrån. Nu hade han något att meddela tomten.

Tina släppte grepen, kramade stenen i handen och rusade hem för att berätta.

Ute glittrade solen och ett snömoln sprutade om Tinas fötter när hon dansade hem. Nu skulle det inte vara några problem att behålla Jarpur.

